

СИЛАБУС З ДИСЦИПЛІНИ

«СВІТОВА Й УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА: ТЕКСТИ Й КОНТЕКСТИ»

Розділ «Українська література: тексти й контексти»

II семестр 2023-2024 навчального року

освітній рівень другий (магістр)

галузь знань 03 Гуманітарні науки

спеціальність 035Філологія

освітня програма: - Переклад та англійська мова і література (ПАМіЛ) -

Час та аудиторія проведення занять: Згідно з розкладом <http://rasp.kart.edu.ua/>

1. Команда викладачів:

Лектор та викладач, який проводить лекції та практичні заняття: Близнюк Леся Миколаївна (кандидат філологічних наук, доцент) Контакт: +38 (057) 730-19-79, e-mail: bluzniuk@kart.edu.ua

Години прийому та консультації: кожен понеділок з 12.40-14.00

Розміщення кафедри: місто Харків, майдан Фейербаха, 7, 3 корпус, 3 поверх, 323 аудиторія.

Веб сторінка курсу: http://do.kart.edu.ua/

Додаткові інформаційні матеріали: http://metod.kart.edu.ua

ВАЖЛИВІСТЬ ТА АКТУАЛЬНІСТЬ НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ ДИСЦИПЛІНИ

Для майбутнього філолога центром професійної діяльності завжди є літературний текст, який, щоб його зрозуміти і тлумачити, необхідно читати. А книга, що містить потрібний текст, є основним об'єктом вивчення. Читання і розуміння літературних творів — справа індивідуальна, а їх філологічне вивчення і застосування мають суттєву специфіку.

Якщо тексти, написані впродовж XI—XVIII ст. та XIX —XX ст., досягнути без попередньої підготовки і професійних настанов неможливо, то обґрунтувати їх хронологічно-жанрову специфіку на тлі досліджень творчості письменників вказаного періоду – важливо і необхідно майбутнім філологам-перекладачам, що працюватимуть з текстами різних стиоів, жанрів та напрямів.

Наші викладачі мають на меті допомогти студентам другого освітнього рівня (магістри) оволодіти науково-теоретичними та практичними основами світової та української літератури:

- розуміти закономірності історико-літературного процесу, систематизуючи вже набуті знання з теорії літературознавства;
- надати знання про літературні жанри світової та української літератури в різних її контекстах;
- сформувати методологічний підхід до жанрової періодизації світової та української літератури
- вміти самостійно вичленовувати поняття естетичної періодизації української літератури;
- аналізувати літературні жанри в системі змінюваних парадигм теорії та методики вивчення літератури;

- розробити готовність методологічного обґрунтування змін у поглядах на мову на різних етапах розвитку науки.

Курс спрямований на розвиток наступних компетентностей студентів:

1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
2. Здатність бути критичним і самокритичним, володіти культурою мислення.
3. Здатність учитися і оволодівати сучасними знаннями узагальнювати сприйняту інформацію, ставити цілі і обирати шляхи їх досягнення.
4. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
5. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
7. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

ЧОМУ ВИ МАЄТЕ ОБРАТИ ЦЕЙ КУРС?

Курс навчальної дисципліни «Світова й українська література: тексти й контексти» узагальнює попередньо вивчені теоретичні основи з літературознавства і допомагає вже на прикладах конкретних історично-жанрових відрізків сформувати найбільш повне уявлення про історичний розвиток світової та української літератури, постаті видатних митців від Нестора-літописця до письменників нової генерації ХХ століття.

Курс «Світова й українська література: тексти й контексти» сприяє формуванню вмінь аналізувати традиційні та сучасні підходи до дослідження літературознавчих явищ, надавати їм загально-теоретичну інтерпретацію

демонструвати професійну позицію в дискусійних питаннях з літературознавства, вміти виявляти відкриту та приховану авторську інтенцію, що є значно суттєвим при перекладах текстів різного рівня.

Наші викладачі будуть готові надати будь-яку допомогу з деяких найбільш складних аспектів курсу вказаною вище електронною поштою та особисто - у робочий час.

Огляд курсу

Опис дисципліни:

Кредитів ECTS -3

Курс «Світова й українська література: тексти й контексти» Розділ «Українська література: тексти й контексти» викладається у II семестрі (з лютого до червня) і завершується екзаменом. Він складається з 15 годин лекцій та 15годин практичних занять. Лекції та практичні заняття надаються щотижнево, раз на тиждень, згідно з розкладом занять.

На лекціях широко застосовуються активні методи залучення студентів: слайди, мульти-медійне супроводження тощо. Передбачено 2 модулі.

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті Університету, в розділі «Факультети» - «Навчально-науковий центр гуманітарної освіти», - кафедра історії та мовознавства: bliznnuk@kart.edu.ua , а також на сторінці курсу в Мудл, включаючи навчальний план, лекційні матеріали, презентації, завдання та правила оцінювання курсу.

Додатковий матеріал та посилання на електронні ресурси доступні на сайті Університету у розділі «дистанційне навчання» поряд із питаннями, над якими необхідно поміркувати під час виконання самостійної

роботи. Під час виконання самостійної роботи вам необхідно знати й вільно оперувати лексичним складом сучасної української літературної мови, лінгвістичною та спеціальною термінологією, психолінгвістичними, етнолінгвістичними та когнітивними методами дослідження, здійснювати дистрибутивний, компонентний і трансформаційний аналіз різних видів текстів, знати норми сучасної української літературної мови, визначати місце мовознавства в системі наук, його зв'язок з гуманітарними і природничими науками.

Приклади тем завдань для самостійної роботи доступні на слайдах відповідних презентацій. Ось деякі з них:

№ з/п	Назва теми (реферати та доповіді)
1	Козацька літописна проза.
2	Поняття мовної модернізації давнього тексту.
3	Виникнення церковно-слов'янської літератури.
4	Творчість митців української діаспори: Улас Самчук
5	Творчість митців української діаспори: Іван Багряний
6	Українська література в умовах ідеологічних репресій і «хрущовської відлиги»
7	Трагікомедія «Володимир» Феофана Прокоповича
8	Походження літописів
9	Українська література для дітей другої половини ХХ ст.
10	Постать літописця Нестора
11	Особливості літературного процесу кінця ХХ – початку ХХІ століття.
12	Новітній український театр ХХІ століття
13	Нова генерація українських письменників ХХ століття. Імена. Твори
14	Письменники-«шістдесятники»
15	«Сказання про Бориса і Гліба»- особливість твору.
16	Агіографічний твір. Приклади.
17	Творчість Ліни Костенко в парадигмі шістдесятництва.
18	Поняття дискурсного аналізу літературного тексту.

19	Друга й третя редакції «Повісті временних літ»
20	Найдавніші українські поети.
21	Сучасні тенденції мовної політики: мовні ситуації.
22	Творчий подвиг Дмитра Туптала.
23	Криза народництва і позитивізма в українській літературі початку ХХ ст.
24	Біблія в контексті творчості Григорія Сковороди.
25	Класифікації української літератури кінця ХХ — початку ХХІ ст.

Теми курсу Лекції до I модуля:

Модуль 1.

Змістовий модуль 1. Давня та середньовічна доба української літератури. Виникнення церковно-слов'янської літератури. Початки оригінального письменства. Літописи. Розвиток літератури в Україні й на Заході. Київське та галицько-волинське літописання XI— XIII ст. Середньовічна доба літописання XI— XIII ст. Літературна творчість у сяйві Святого Письма. Біблія як літературний феномен. Біблія і давня українська література. Барокова доба української літератури (друга половина XVI- XVIII століття). Сатира і гумор в українській літературі XVIII ст. Вертеп. Художня творчість Григорія Сковороди.

Тема 1. Основи давньої доби української літератури. Літописи.

Тема 2. Початки оригінального письменства. Розвиток літератури в Україні й на Заході.

Тема 3. Літературна творчість у сяйві Святого Письма. Біблія як літературний феномен. Біблія і давня українська література.

Тема 4. Барокова доба української літератури. Творчість Івана Вишенського.

Тема 5. Сатира і гумор в українській літературі XVIII ст. Вертеп.

Тема 6. Українська лірика XVIII ст.

Тема 7. Григорій Сковорода – випробування часом.

Змістовий модуль 2. Літературний процес 1-ї половини XIX століття. Літературні стилі та напрямки. Романтична поезія 20–40-х років XIX ст. Постать Т. Шевченка в оцінюванні критиків XIX–XX століть. М. Костомаров, П. Куліш у літературному процесі 1-ї половини XIX століття. Світогляд, громадська діяльність і письменницький доробок П. Куліша. Журнал «Основа» та його автори. Літературний процес 2-ї половини XIX століття. Художні пошуки прозаїків, драматургів і поетів 2-ї половини XIX століття. Творча постать І. Нечуя-Левицького, його світогляд. Український театр і драматургія 70–90-х років XIX століття як мистецьке явище. Творчість М. Старицького. Новаторський характер драматургії І. Карпенка-Карого. Життєвий шлях і світогляд І. Франка.

Відродження української літератури у 20–30-ті роки XX ст. Літературні угруповання. Літературна дискусія 1925–1928 рр. Здобутки і втрати українського літературознавства першої половини XX ст. Літературознавство першої половини XX ст. в іменах. Модернізм. Імпресіонізм. Неоромантизм. Синкретизм. Синестезія. Символізм. Авангардизм. Футуризм. Експресіонізм. Українське літературознавство другої половини XX ст. Особливості літературного процесу кінця XX – початку XXI століття.

Тема 8. Літературний процес 1-ї половини XIX століття. Літературні стилі та напрямки. Романтична поезія 20–40-х років XIX ст.

Тема 9. Постать Т. Шевченка в оцінюванні критиків XIX–XX століть.

Тема 10. Український театр і драматургія 70–90-х років XIX століття як мистецьке явище. Новаторський характер драматургії І. Карпенка-Карого.

Тема 11. Життєвий шлях і світогляд І. Франка.

Тема 12. Відродження української літератури у 20—30-ті роки XX ст. Літературознавство першої половини XX ст. в іменах.

Тема 13. Модернізм. Імпресіонізм та інші новітні літературні течії.

Тема 14. Українське літературознавство другої половини XX ст.

Тема 15. Особливості літературного процесу кінця XX – початку XXI століття.

ІНФОРМАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ ДО КУРСУ

Основна література

1. Білоус П. В. Історія української літератури XI – XVIII ст.: Навчальний посібник./ Білоус П.В. – К.: ВЦ «Академія», 2009. – 424 с.
2. Возняк М. Історія української літератури. У 2 кн. Кн.1, 2./ М. Возняк - Львів: Світ, 1992 – 415с.
3. Єфремов С.О. Історія українського письменства./ С.О. Єфремов - К.: Феміна, 1995.- 686с.
4. Історія української літератури (Перші десятиріччя XIX століття) /За редакцією П.П. Хропка. – К.: Либідь, 1992. – 511с.
5. Історія української літератури XX століття /За ред. В.Дончика. Кн.1. – К.: Либідь, 1993. –781 с.; Кн.2 – К.: Либідь, 1995. –420 с.
6. Історія української літератури XIX століття: у 2 кн. /За ред. акад. М. Г. Жулинського. Кн. 1. - К.: Відродження, 2005.- 656с.; Кн. 2. - К.: Відродження, 2006. - 712с.
7. Історія української літератури та літературно-критичної думки першої половини XIX ст.: Підручник./Галич О.А., Бойцун І.Є., Кизилова В.В. ін. – К.: Центр навч. літ., 2006. – 391с.

8. Історія української літератури. Кінець XIX - початок XX ст. : підручник для студ. вищ. навч. закладів: У 2 кн. Кн. 1 / За заг. ред. О.Д. Гнідан. – К. : Либідь, 2005. - 624 с.

9. Ковалів Ю.І. Історія української літератури XIX – поч. XXI ст. Том I. У пошуках іманентного сенсу. - К.:Академія, 2013. – 512с., 2012. – 640 с.

10. Лебединцева Н.М. Сучасна українська література: Навчальний посібник. – Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2007. – 104 с.

7. Новий довідник:Українська мова та література. - К.: ТОВ «Казка», 2005.- 864с.

11.Сулима М. Українська драматургія XVII-XVIII ст./ М. Сулима - К.: ПЦ "Фоліант"; ВД "Стилос", 2005. - 368 с.

12. Українське літературознавство: Респ. міжвід. наук. зб. — Іван Франко. Статті і матеріали. — Вип. 52. — 1989.

13.Українське слово. Хрестоматія української літератури та літературної критики: У чотирьох книгах /Упор. Є.Федоренко, В.Яременко. — К.: Рось, Кн.1. –1994. –703 с; Кн.2. –1994. –718 с; Кн.3. –1994. –687 с.; Кн.4. – 1995. –703 с.

14. Українська література у портретах і довідках. — К.: Либідь, 2000.

15. Чижевський Д. Історія української літератури (Від початків до доби реалізму)/ Д. Чижевський - Тернопіль: Феміна, 1994. - 480 с.

16. Чижевський Д. І. Літературний український барок: Нариси. — Харків: Акта, 2003.

17. Шевчук В. Муза Роксоланська: Українська література XVI– XVIII століть: У 2 кн. — К.: Либідь, 2004

18. Шерех Ю. Третя сторожа. Література. Мистецтво. Ідеологія. — К.: Дніпро, 1993

19. Штонь Г. Духовний простір української ліро-епічної прози. – К.: Ін-т л-ри ім. Тараса Шевченка НАН України, 1987.

20. Шугай О. Іван Багряний, або Через терни Гетсиманського саду. — К.: Рада, 1996

Допоміжна література

1. Агеєва В. П. Українська імпресіоністична проза. — К.: Либідь, 1994.
2. Агеєва В. П. Поетеса зламу століть: Творчість Лесі Українки в постмодерній інтерпретації. — К.: Либідь, 2000.
3. Антологія української драматургії. — К.: Мистецтво, 2004.
4. Антологія української поезії другої половини ХХ ст. / Упоряд. Ю. Ковалів. — К.: Гранослов, 2000.
5. Барабаш Ю. Тарас Шевченко: Імператив України. Історико й націософська парадигма. — К.: КМ Академія, 2004.
6. Бернадська Н. І. Українська література ХХ ст. — К.: Знання-Прес, 2002.
7. Бондар М. П. Поезія пошевченківської епохи: система жанрів. — К.: Наук. думка, 1986.
8. Грабович Г. Поет як міфотворець: семіотика символів у творчості Тараса Шевченка. — К.: Критика, 1998.
9. Гримич Г. Загадка творчого бунту. Новелістика українських шістдесятників. Літературно-критичний нарис. — К.: Укр. письм., 1993
10. Драматургія: Класика і сучасність: Хрестоматія / Упоряд. В. Зленко. — К.: Укр. письм., 2002.
11. Єфремов С. Історія українського письменства. — К.: Дніпро, 1996.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

1. Національна бібліотека України імені В.В. Вернадського
<http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського www.dnpb.gov.ua/
3. Бібліотека українських підручників
<http://pidruchniki.ws/>

ПРАВИЛА ОЦІНЮВАННЯ

Згідно з Положенням про впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу використовується 100-бальна шкала оцінювання. При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (5, 4, 3,) та шкали ECTS (A, B, C, D, E)

При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (5, 4, 3,) та шкали ECTS (A, B, C, D, E)

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка
ВІДМІННО – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
ДОБРЕ – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

Принципи формування оцінки:

Модульне тестування:

Оцінка формується відповідно до кількості вірних відповідей на тестові модульні питання (20 питань в тесті, кожна вірна відповідь оцінюється в 2 бали). Максимальна кількість становить 40 балів за модуль.

Поточний контроль:

Оцінка формується шляхом накопичення студентами балів за наступні види роботи і активності:

- відвідування практичних занять (бали нараховуються в залежності від кількості відвідуваних занять, максимальна сума становить 10 балів; у разі пропуску більше, ніж 50% занять, бали не нараховуються);

- наявність і повнота конспекту і вправ, що виносяться на самостійний розгляд (максимальна сума балів – 12);

- доповідь передбачає розгорнуте усне викладення теоретичного матеріалу з конкретного питання, демонстрацію розуміння психологічного змісту процесів, які розглядаються, самостійні висновки і рекомендації; відповіді на питання викладача та інших студентів групи (максимальна кількість балів - 10 (мінімум 1 доповідь впродовж 1го модуля (двох змістовних модулів));

- повідомлення на семінарських заняттях – передбачають коротке але цілісне і завершене інформування про конкретний феномен, особливість, наведення прикладу тощо (максимальна кількість балів - 10 (у разі мінімум по 1му повідомленню – на кожному семінарі впродовж модуля (двох змістовних модулів));

- участь в обговореннях, усних опитуваннях, тренінгових вправах, доповнення повідомлень і доповідей, презентації результатів реферативних робіт, індивідуальних завдань (максимальна кількість балів - 20 (залежно від загального рівня активності, залученості, якості відповідей і виконання завдань впродовж модуля (двох змістовних модулів)).

До складання екзамену пропонуються білети з 3-ьох питань: 1-ше – усне (теоретичне), 2-ге – практичне з ділової документації, 3-тє – граматичне.

Кодекс академічної доброчесності

Порушення Кодексу академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним. Кодекс доступний за посиланням:

<http://kart.edu.ua/documentu-zvo-ua>

Зокрема, дотримання Кодексу академічної доброчесності УкрДУЗТ означає, що вся робота на іспитах та заліках має виконуватися індивідуально. Під час виконання самостійної роботи студенти можуть консультуватися з викладачами та з іншими студентами, але повинні самостійно розв'язувати завдання, керуючись власними знаннями, уміннями та навичками. Посилання на всі ресурси та джерела (наприклад, у звітах, самостійних роботах чи презентаціях) повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином. У разі спільної роботи з іншими студентами над виконанням індивідуальних завдань, ви повинні зазначити ступінь їх залученості до роботи.

Інтеграція студентів із обмеженими можливостями

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій.

Доступ до матеріалів дистанційного навчання з цього курсу можна знайти за посиланням:

historymova@gmail.com